TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE TAŞKIN VE KURAKLIK YÖNETİMİ PROJESİ (P179313)

YENİDEN YERLEŞİM ÇERÇEVESİ (YYÇ)

7 MAYIS 2024

İçindekiler Tablosu

Tablolar Listesi ..... ***ii***

Kısaltmalar ve Akronimler Listesi ..... ***iii***

Yönetici Özet ..... ***iv***

1. Giriş/Proje Tanımı ***1***

1.1. Amaç/YYÇ'nin Tanımı 2

2. Mevzuat ve Gereklilikler ***3***

2.1. Ulusal Mevzuat 3

2.2. Dünya Bankası Gereklilikleri 4

2.3. Ulusal Mevzuat ve ÇSS5 Arasındaki Fark Analizi 5

3. Proje için Arazi Edinim İlkeleri ***1***

4. Projeden Etkilenen Kişilerin Uygunluğu ve Kategorileri ***2***

4.1. Yeniden Yerleşimle İlgili Proje Faaliyetleri ve PEK Kategorileri 2

4.2. Hasssas Gruplar 3

4.3. Son Teslim Tarihi 3

5. Yetkiler ***4***

5.1. Tazminat Ödemeleri için Hesaplama 4

5.2. Organizasyonel Prosedürler ve Uygulama Süreci 8

6. Yeniden Yerleşim Planının Hazırlanması ***9***

6.1. Geriye Dönük Sosyal Denetim 10

7. Danışma ve Bilgilendirme Düzenlemeleri ***12***

8. İzleme ve Değerlendirme ***13***

9. Şikâyet Mekanizması ***15***

10. Bütçe ***16***

Ek-1. Yeniden Yerleşim Planı / Arazi Toplulaştırma Raporlama Formatı için Gösterge Niteliğinde Ana Hatla ***17***

Ek-2. Geriye Dönük Sosyal Denetim Taslağı ***19***

Ek-3. Yeniden Yerleşim Planı İlerleme Raporu Formatı ***21***

Tablolar Listesi

Tablo 1. Fark Analizi ve Bu Farkları Kapatmaya Yönelik Önlemler 1
Tablo 2. Arazi Edinimi Gerektiren Önerilen Alt Projeler..... 2
Tablo 3. Hak Sahipliği/Yetki Matrisi..... 5
Tablo 4. İzleme Göstergeleri..... 13

Kısaltmalar ve Akronimler Listesi

Ç&S	:	Çevresel ve Sosyal
ÇSÇ	:	Çevresel ve Sosyal Çerçeve (DB'nin)
ÇSED	:	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme
ÇSS'ler	:	Çevresel ve Sosyal Standartlar (DB'nin)
ÇSTP	:	Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı
ÇSYB	:	Çevresel ve Sosyal Yönetim Birimi
ÇSYÇ	:	Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
ÇSYP	:	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ÇSYS	:	Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi
DB	:	Dünya Bankası
DSİ	:	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
DTÇ	:	Doğa Temelli Çözümler
EUS	:	Erken Uyarı Sistemi
GDSD	:	Geriye Dönük Sosyal Denetim
GKRP	:	Geçim Kaynakları Restorasyon Planı
İYP	:	İşgücü Yönetim Prosedürleri
PEK'ler	:	Projeden Etkilenen Taraflar
PGH	:	Proje Geliştirme Hedefi
PKP	:	Paydaş Katılım Planı
Proje	:	Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi
PUB	:	Proje Uygulama Birimi
SYGM	:	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
ŞM	:	Şikâyet Mekanizması
TATUS	:	Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi
TEUS	:	Taşkın Erken Uyarı Sistemi
TOB	:	Tarım ve Orman Bakanlığı
YYÇ	:	Yeniden Yerleşim Çerçevesi
YYP	:	Yeniden Yerleşim Planı

Yönetici Özet

Dünya Bankası, Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi- P179313'ün (Proje) uygulanmasında Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) ve Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nü (SYGM) destekleyecektir. **Projenin amacı, Türkiye'nin seçilmiş bölgelerinde yaşayan insanlar için taşkın korumasını artırmak ve ülkenin taşkın ve kuraklık risk yönetimi kapasitesini güçlendirmektir.** Proje aşağıdaki faaliyetleri destekleyecektir: Seçilen nehir havzalarında taşkın risklerini azaltmak için taşkın kontrol altyapılarının geliştirilmesi ve yapıların optimum kombinasyonu yoluyla taşkın riski yönetiminin iyileştirilmesi (örn, tersip bentleri, seddeler, istinat duvarları, setler, havuzlar vb.);ölçeğinde taşkın ve kuraklık risk yönetimi için doğaya temelli çözümlerin (DTÇ) pilot uygulamalarının yapılması ve yenilikçi tekniklerin uygulanması; boşlukları ve ihtiyaçları belirlemek için mevcut erken uyarı sistemlerinin (EUS) gözden geçirilmesi ve mevcut EUS'lerin iyileştirilmesi ve genişletilmesi; iklim değişikliğinin etkisi göz önünde bulundurularak nehir havzası ölçeğinde entegre taşkın risk yönetiminin uygulanması için fizibilite çalışmalarının, tasarımların ve teknik belgelerin hazırlanması; kuraklık izleme ve tahmin için gözlem ağlarının genişletilmesi yoluyla DSİ'nin kuraklık izleme kapasitesinin iyileştirilmesi; ve tarımsal kuraklığa odaklanan bir web portalının ve ilgili modellemenin geliştirilmesi.

Proje dört başlıktan oluşmaktadır: Başlık-1 "Taşkın Yönetimi" (*Alt Başlık-1.1 "Taşkın Kontrolü" ve Alt Başlık-1.2 "Taşkın İzleme, Tahmin ve Uyarı Sistemleri"*), Başlık-2 "Kuraklık Yönetimi", Başlık-3 "Kapasite Geliştirme ve Kurumsal Güçlendirme", Başlık-4 "Proje Yönetimi". Proje kapsamında, sadece Alt Başlık-1.1 Taşkın Kontrol Altyapısı kapsamındaki faaliyetler için yapılacak taşkın kontrol altyapılarının inşası nedeniyle arazi edinimi gerektirecektir. Proje ile ilgili detaylar bu belgenin 1. Bölümünde sunulmaktadır.

Bu **Yeniden Yerleşim Çerçevesi (YYÇ),** taşkın kontrol altyapılarının arazi edinimi gereklilikleri için Yeniden Yerleşim Planlarının (YYP) veya Ex-Post Sosyal Denetimlerin hazırlanmasında kullanılacak ilke ve prosedürleri belirlemek için geliştirilmiştir.

Uygulama Düzenlemeleri. DSİ'de bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Birimi (ÇSYB) kurulacak ve bu birim, Yeniden Yerleşim Planlarının hazırlanması ve izlenmesi de dahil olmak üzere Projenin Ç&S gerekliliklerinin ulusal düzeyde uygulanmasının izlenmesinden sorumlu olacaktır. Ancak, Taşkın ve Rüsubat Kontrolü Yönetmeliği'nin 18. Maddesine göre, taşkın kontrol yapılarının inşası için gerekli arazilerin kamulaştırılması Kamulaştırma Kanunu uyarınca ilgili belediyeler tarafından veya ilgili valilikler tarafından koordine edilerek yapıldığından, bir alt projenin bu Proje aracılığıyla finanse edilmesine karar verildiğinde, DSİ ilgili belediye veya valilik tarafından görevlendirilen kurum ile belediyenin/kurumun arazi edinim sürecini hazırlanacak yeniden yerleşim planına uygun olarak yürüteceğini belirten bir protokol imzalayacaktır. Taslak protokol Proje İşletim Kılavuzu'na (PİK) eklenecektir.

İzleme. Çevresel ve Sosyal Yönetim Birimi'nin (ÇSYB) sosyal uzmanı Yeniden Yerleşim Planlarının uygulanmasını izleyecektir. Altı aylık yeniden yerleşim planı ilerleme raporları ilgili belediyeler/kurumlar tarafından hazırlanacak ve ÇSYB'ye gönderilecektir. ÇSYB bu raporları derleyecek ve altı ayda bir Dünya Bankası'na gönderecektir.

Şikâyet Mekanizması. Paydaş Katılım Planında (PKP) tanımlanan Projenin şikâyet mekanizması (ŞM), yerinden edilmiş kişilerin arazi edinim süreci, tazminatın hesaplanması veya ödenmesi, yardım sağlanması veya diğer ilgili konularla ilgili şikayetleri gibi yeniden yerleşimle ilgili şikayetler için de kullanılacaktır. Şikâyet Mekanizması, yerinden edilmiş kişilerin kendilerine sunulan yasal yollara başvurmalarını engellemez.

1. Giriş/Proje Tanımı

Bu Yeniden Yerleşim Çerçevesi (YYÇ), Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi- P179313 (Proje) kapsamında Dünya Bankası tarafından finanse edilen faaliyetlerle ilgili olarak arazi edinimi veya doğal kaynaklara erişim veya kullanım kısıtlamaları nedeniyle fiziksel veya ekonomik yer değiştirmelerde kullanılacak ilke ve prosedürleri belirlemek için geliştirilmiştir. Projenin amacı, Türkiye'nin seçilmiş bölgelerinde yaşayan insanlar için taşkın korumasını artırmak ve ülkenin taşkın ve kuraklık risk yönetimi kapasitesini güçlendirmektir. Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) ve Su Yönetimi Genel Müdürlüğü (SYGM) Proje faaliyetlerini uygulayacaktır.

Önerilen Projenin dört bileşeni olması öngörülmektedir: (i) Taşkın Yönetimi; (ii) Kuraklık Yönetimi; (iii) Kapasite Geliştirme ve Kurumsal Güçlendirme; ve (iv) Proje Yönetimi. Daha fazla bilgi için Projenin Proje Değerlendirme Dokümanına (PDD) bakınız.

Bileşen 1. Taşkın Yönetimi: Bu başlığın amacı, iklim değişikliğinden kaynaklı gelecekteki riskleri de içeren potansiyel taşkın riski alanlarına odaklanarak; Türkiye'nin seçilen bölgelerinde mevcut taşkın kontrol altyapısını, taşkın izlemesini, tahminini, uyarı sistemlerinin iyileştirilmesi ve genişletilmesi yoluyla seçilen havzalarda iklim değişikliğinin şiddetlendirdiği taşkın riskinin azaltılmasıdır.

> **Alt Bileşen 1.1: Taşkın Kontrolü:** Bu Alt Başlık, seçilen nehir havzalarında iklim değişikliği nedeniyle artması öngörülen taşkın risklerini azaltmak ve yapıların (örn. tersip bentleri, seddeler, istinat duvarları, setler, havuzlar, vb.) optimum kombinasyonu yoluyla taşkın riski yönetimini iyileştirmek için DSİ tarafından taşkın kontrol yapılarının inşası ve işletme ve bakımı (İ&B) ile ilgili danışmanlık hizmetlerini, malları ve işleri finanse edecektir. Yatırımlar yeni altyapının geliştirilmesine odaklanacak, ancak kaynakların yeni altyapının geliştirilmesine yönlendirilmesi öncelikli olmak üzere rehabilitasyon çalışmalarını da içerecektir. Geçici 29 taşkın koruma çalışması sekiz havzada yer almaktadır: Bunlar, Doğu Karadeniz, Doğu Akdeniz, Büyük Menderes, Kızılırmak, Kuzey Ege, Yeşilırmak, Batı Karadeniz ve Batı Akdenizdir. Bu Alt Bileşen kapsamında, doğa temelli çözümlerin (DTÇ) uygulamaları da pilot olarak gerçekleştirilecek ve iklim değişikliği nedeniyle artması öngörülen taşkınların yönetimi için yenilikçi teknikler nehir havzası ölçeğinde uygulanacaktır.
>
> **Alt Bileşen 1.2: Taşkın İzleme, Tahmin ve Uyarı Sistemleri:** Bu alt başlık (i) DSİ tarafından yürütülen Taşkın Erken Uyarı Sistemi (TEUS) için gözlem istasyonlarının genişletilmesi ve modernizasyonu ile izleme ve taşkın tahmin kapasitesini, (ii) Taşkın Tahmin ve Erken Uyarı (TATUS) kapsamındaki nehir havzalarının genişletilmesini ve SYGM tarafından işletilen Taşkın Tahmin ve Erken Uyarı Merkezinin (TATUM) güçlendirilmesini, (iii) DSİ ve SYGM tarafından uygulanan faaliyetleri senkronize etmek ve optimize etmek için mevcut ulusal uyarı sistemlerinin durumunun ve eksikliklerinin değerlendirilmesi ve (iv) TEUS ve TATUS'un tamamlayıcılığını artıran faaliyetleri finanse edecektir. Böylece her iki sistem de farklı teslim sürelerinde tamamlayıcı uyarılar ve ikazlar sağlar.

Bileşen 2. Kuraklık Yönetimi: Bu Başlık, DSİ'yi kuraklık izlemesinde destekleyecek ve Türkiye'nin belirli havzalarında iklim değişikliği tarafından artan kuraklık nedeniyle nüfusun savunmasızlığını azaltmaya yardımcı olacaktır. Bunun için, yapısal olmayan önlemlerin uygulanmasını destekleyecektir. Bu önlemler şunlardır: (i) Türkiye'deki kuraklık izleme üzerine teknik bir çalışma, (ii) Ceyhan Havzası'nda gerçek zamanlı kuraklık izleme ve tahmini için bir pilot proje, (iii) gerçek zamanlı izleme ve kuraklık tahmin sisteminin ölçeklendirilmesi ve (iv) kuraklık yönetimi için gelecekteki daha büyük ölçekli yatırımların tasarımı için teknik çalışmalardır.

Bileşen 3. Kapasite Geliştirme ve Kurumsal Güçlendirme: Bu bileşen (i) ilgili DSİ birimlerinin kurumsal olarak güçlendirilmesini, (ii) DSİ için bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS) kurulmasını, (iii) eğitimleri ve çalışma ziyaretlerini ve (iv) iklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkisine ilişkin teknik çalışmayı destekleyecektir.

Bileşen 4. Proje Yönetimi: Bu bileşen, Projenin Dünya Bankası politika ve kılavuzlarına göre uygulanması için DSİ ve SYGM için danışmanlık ve danışmanlık dışı hizmetleri içerecektir. Bu destek aynı zamanda (i) sahaya özgü Ç&S araçlarının hazırlanmasını (örneğin Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi [ÇSED], Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı [ÇSYP], Yeniden Yerleşim Planı [YYP], vb), (ii) DSİ ve SYGM tarafından satın alma ve mali yönetim konuları, teknik ve sözleşme yönetimi, Ç&S yönetimi, İzleme ve Değerlendirme (İ&D) sistemi dahil olmak üzere proje uygulamasının çeşitli yönleri için bireysel danışmanların işe alınmasını da içerecektir.

Uygulama Düzenlemeleri

Proje, DSİ ve SYGM tarafından uygulanacaktır. DSİ, Alt Başlık 1.1 ve 1.2 ile Başlık 3 ve 4'ün uygulanmasından sorumlu olurken, SYGM Alt Başlık 1.2 ile Başlık 3 ve 4 kapsamındaki bazı faaliyetleri uygulayacaktır. Proje, DSİ başkanlığında bir Proje Koordinasyon Birimi (PKB) ve biri DSİ'de diğeri SYGM'de olmak üzere, bir proje genel müdür yardımcısı tarafından yönetilen iki Proje Uygulama Birimi (PUB) kuracaktır. Bileşen-3 kapsamında oluşturulan ÇSYS, Proje'nin Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı (ÇSTP) uyarınca Proje'nin ömrü boyunca ulusal mevzuat ve Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ) gereklilikleri doğrultusunda etkin Ç&S risk yönetimini sağlamak için DSİ, PUB'da nitelikli çevresel, sosyal ve İSG uzmanlarından oluşan bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Birimi (ÇSYB) kurulmasını içerecektir. ÇSYB, projenin ÇSTP, Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi (ÇSYÇ), Yeniden Yerleşim Çerçevesi (YYÇ) gerekliliklerinin uygulanmasını denetlemekten ve yüklenicilerin Ç&S uzmanları tarafından yapılan çalışmaları yönlendirmek, denetlemek ve izlemekten sorumlu olacaktır. DSİ-PUB ayrıca Proje faaliyetlerine karşılık gelen DSİ bölge müdürlüklerinin her birinde bulunan bölgesel personeli de içerecektir, yani ilgili her DSİ bölge müdürlüğünün bir koordinatörü ve bir Ç&S odak noktası olacaktır. Bu Ç&S odak noktaları, inşaat, işletme ve bakım ile faaliyetlerin Ç&S yönlerinin düzenli olarak denetlenmesinden sorumlu olacaktır. Uygulama düzenlemelerine ilişkin ayrıntılar Bölüm 6.2'de verilmiştir.

1.1. Amaç/YYÇ'nin Tanımı

Proje, Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ) kapsamında hazırlanmaktadır. Bu kapsamda, *Arazi Edinimi, Arazi Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar ve Gönülsüz Yeniden Yerleşime* ilişkin Çevresel ve Sosyal Standart ÇSS5 uyarınca, uygulayıcı kuruluşlar fiziksel veya ekonomik yerinden edilme ile ilişkili olumsuz etkilerden kaçınmalı veya bunları en aza indirmeli ve meydana gelebilecek olumsuz etkileri hafifletmek için düzenlemeler yapılmasını sağlamalıdır.

Bu Yeniden Yerleşim Çerçevesi, arazi ediniminde ÇSS5 ilke ve standartları ile tutarlılığı sağlamak için gerekli ek önlemleri içeren mevcut ulusal yasal ve politika çerçevesini kullanmaktadır. Projenin değerlendirilmesinden önce alt projelerle ilgili bilgiler sınırlı olduğundan, bu YYÇ, Projedeki faaliyetlerin arazi edinimi gereklilikleri için YYP'lerin veya Geriye Dönük Sosyal Denetimlerin (GDSD'lerin) daha sonra hazırlanmasında kullanılacak ilke ve prosedürleri belirlemek için geliştirilmiştir. DSİ'nin arazi edinimi veya doğal kaynaklara erişim veya kullanım kısıtlamaları nedeniyle fiziksel veya ekonomik yerinden edilmeyi içermesi beklenen herhangi bir sözleşme için teklifleri davet etmeden önce YYP'lerin Dünya Bankası tarafından onaylanması gerekmektedir. Proje kapsamında, yalnızca Alt Başlık-1.1 kapsamındaki faaliyetler, taşkın kontrol altyapılarının inşası nedeniyle arazi edinimi gerektirecektir. Bu YYÇ, ÇSYP, ÇSYÇ, İşgücü Yönetimi Prosedürleri (İYP) ve Paydaş Katılım Planı (PKP) dahil olmak üzere Proje için hazırlanan diğer plan ve prosedürlerle birlikte okunmalıdır.

2. Mevzuat ve Gereklilikler

2.1. Ulusal Mevzuat

Taşkın kontrol yapılarının arazi edinim ihtiyaçları Taşkın ve Rüsubat Kontrolü Yönetmeliği'ne (3 Mayıs 2019, No 30763) göre yönetilmektedir. Bu yönetmeliğin 18. Maddesine göre, taşkın kontrol yapılarının inşası için araziye ihtiyaç duyulması halinde, bu arazilerin kamulaştırılması, kamulaştırılacak alanların belediye ve mücavir alan sınırları içinde olması halinde ilgili belediyeler tarafından, belediye ve mücavir alan sınırları dışında olması halinde ise valilik koordinasyonunda (valilik arazi edinimi için bir kurum görevlendirir) 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca gerçekleştirilir. Ayrıca 3194 sayılı İmar Kanunu da taşkın kontrol yapıları için arazi düzenlemelerine ilişkin hükümler içermektedir.

Kamulaştırma Kanunu (N° 2942)

İdareler, kamu yararı kararı alarak kamu hizmetlerini yürütmek için kamulaştırma yapabilirler. Taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, amaç için yeterli olması halinde irtifak hakkı tesis edilebilir.

İdareler kamulaştırma için aşağıdaki prosedürleri yürütür:

a. Etkilenecek taşınmazların tapu kayıtlarını veya mülkiyetini tespit eder ve tapu sicil müdürlüğüne başvurarak tapu siciline şerh konulmasını sağlar.

b. Değerleme komisyonunu kurar. Taşınmaz malın tahmini değeri, değerlendirme standartlarına uygun olarak belirlenir. Ek olarak, değerleme için aşağıdaki kriterler dikkate alınır: (i) araziler için, taşınmaz malın olduğu gibi ve konumuna ve koşullarına göre kullanılması halinde getireceği net gelir, (ii) arsalar için, kamulaştırma gününden önce belirli bir amacı olmayan karşılaştırılabilir satışlar ve (iii) binalar için, resmi birim fiyatlar, bina maliyeti hesaplamaları ve amortisman dikkate alınarak.

   Taşınmaz malın kısmen kamulaştırılması durumunda, kamulaştırma dışında kalan kısmın kullanıma uygun olup olmadığı veya değerinde bir azalma/artış olup olmadığı da taşınmaz malın tahmini değerinin hesaplanmasında dikkate alınır.

c. İdarenin taşınmazı pazarlık veya takas yoluyla satın almak istediğini mal sahibine yazılı olarak bildirir.

   i. Mal sahibinin bu talebi kabul etmesi halinde İdare, taşınmaz malın tahmini bedelini aşmamak kaydıyla mal sahibi ile bedeli müzakere ve takas eder. Anlaşmaya varılması halinde, taşınmaz mal resen tescil edilir veya tapuya terk edilir ve kamulaştırma bedeli mal sahibine peşin olarak ödenir veya takas edilir.

   ii. Mal sahibi bu talebi kabul etmezse veya anlaşmaya varılamazsa veya zilyetlik varsa; taşınmaz malın kamulaştırma bedelinin belirlenmesi ve bu bedelin peşin olarak ödenmesi ve taşınmaz malın idare adına tescil edilmesi veya tescilin iptali için asliye hukuk mahkemesine başvurur.

   Hak sahibinin bilinmediği veya hak sahibine ulaşılamadığı durumlarda, kamulaştırma bedeli ileride hak sahibine ödenmek üzere mahkeme tarafından belirlenen banka hesabına yatırılır.

Başkasının adına tescillenmiş arazinin kamulaştırılmasında veya sahibi olmayan ve/veya kullanıcı tarafından edinilmemiş arazinin kamulaştırılmasında, sadece binanın asgari maliyeti ve ağaçların fiyatı, 11. madde çerçevesinde belirlendiği gibi, kullanıcıya ödenir.

Ekili arazinin boşaltılması hasat sonuna bırakılır. Hasat zamanının beklenmesinin mümkün olmadığı hallerde, kamulaştırmayı yapan idare, mahkemece tespit edilecek mahsul bedelini tazmin etmek şartıyla arazinin boşaltılmasını isteyebilir. Ürün bedeli 11. ve 12. Maddeler uyarınca kamulaştırma bedelinin belirlenmesinde dikkate alınmışsa, taşınmazın tahliyesi için bu tutarın yeniden belirlenmesine ve ödenmesine gerek yoktur.

Bazı özel durumlarda İdare acele kamulaştırma kararı alabilir ve kamulaştırma bedeli 10. Madde uyarınca yapılan davet ve ilanda belirtilen bankaya yatırılarak taşınmaz mala el konulabilir. Acele kamulaştırmada, mal sahiplerinin kamulaştırmanın iptali için mahkemeye başvurma hakkı yoktur, ancak kamulaştırma bedelinin yeniden belirlenmesi için dava açabilirler.

İmar Kanunu (N° 3194)

İmar Kanunu'nun 18. maddesine göre, belediyeler (belediyelerin sorumluluk alanları dışındaki valilikler), sahiplerinin veya diğer hak sahiplerinin iznini aramaksızın, arsaları ve yapılarla birlikte veya yapısız arsaları bir araya getirme, imar planına uygun olarak bloklara veya parsellere bölmek, hak sahiplerine dağıtmak ve resmi makamlarca kayıt işlemlerini resen yapma yetkisine sahiptir. Bu düzenlemenin kapsamındaki her bir arazi ve parselden en fazla %45'i, parsellerin değerinde artış karşılığında, kamu hizmeti alanları dahil olmak üzere, kamu hizmeti alanları için kullanılabilir. Belediyelerin/valiliklerin, imar planlarının kesinleşme tarihinden itibaren beş yıl içinde bu düzenlemeyi (parselleme planı) yapması ve onaylaması gereklidir ve belediyelerin/valiliklerin parselleme planı hazırlamama durumunda ortaya çıkabilecek tüm türdeki kamulaştırma işlemlerinden ve işlemlerinden sorumludur.

Kamu hizmetleri için ayrılan alanlarda ağaçlar/yapılar bulunuyorsa, bunlar belediye veya valilik tarafından kaldırılır/yıkılır ve bunun için bir maliyet/enkaz ücreti ödenir.

Taşkın kontrol yapıları için gerekli arazi, arazi düzenlemeleri yoluyla karşılanamıyorsa, o zaman Belediye/Valilikler, Taşkın ve Sediment Kontrol Yönetmeliği'nde belirtilen şekilde araziyi kamulaştırır ve taşkın kontrol yapısının inşası için DSİ'ye devreder.

2.2. Dünya Bankası Gereklilikleri

Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi'nin (ÇSÇ) Arazi Edinimi, Arazi Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar ve Gönülsüz Yeniden Yerleşime ilişkin Çevresel ve Sosyal Standardı ÇSS5, projeyle ilgili arazi ediniminin ve arazi kullanımına ilişkin kısıtlamaların topluluklar ve kişiler üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini kabul etmektedir. Bu nedenle, gönülsüz yeniden yerleşimden kaçınılmalı ve gönülsüz yeniden yerleşimin kaçınılmaz olduğu durumlarda, yerinden edilmiş kişiler (ve yerinden edilmiş kişileri kabul eden ev sahibi topluluklar) üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek ve uygun önlemleri sağlamak için dikkatli bir şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Spesifik olarak, ÇSS5 tarafından belirlenen hedefler şunlardır:

- Gönülsüz yeniden yerleşimden kaçınmak veya kaçınılmaz olduğunda, proje tasarım alternatiflerini araştırarak gönülsüz yeniden yerleşimi en aza indirmek.

- Zorla tahliyeyi önlemek için [1] .
- Arazi ediniminden veya arazi kullanımındaki kısıtlamalardan kaynaklanan kaçınılmaz olumsuz sosyal ve ekonomik etkileri hafifletmek için (a) varlıkların kaybı için ikame maliyeti üzerinden zamanında tazminat sağlamak; ve (b) yerinden edilmiş kişilere geçim kaynaklarını ve yaşam standartlarını gerçek anlamda iyileştirme veya en azından yerinden edilme öncesi seviyelere veya proje uygulamasının başlangıcından önceki seviyelere (hangisi daha yüksekse) geri getirme çabalarında yardımcı olmak.
- Fiziksel olarak yerinden edilmiş yoksul veya hassas durumdaki kişilerin yaşam koşullarını, yeterli konut, hizmetlere ve tesislere erişim ve kira güvencesi sağlanması yoluyla iyileştirmek.
- Yeniden yerleşim faaliyetlerini sürdürülebilir kalkınma programları olarak düşünmek ve yürütmek, projenin doğasının gerektirebileceği şekilde yerinden edilmiş kişilerin projeden doğrudan yararlanmalarını sağlamak için yeterli yatırım kaynakları sağlamak.
- Yeniden yerleşim faaliyetlerinin uygun bilgi paylaşımı, anlamlı istişare ve etkilenenlerin bilinçli katılımı ile planlanmasını ve uygulanmasını sağlamak.

2.3. Ulusal Mevzuat ve ÇSS5 Arasındaki Fark Analizi

Arazi edinimine ilişkin ulusal mevzuat ve süreçler Türkiye'de uzun bir geçmişe sahiptir. Uygulama yıllarında karşılaşılan sorunları çözmek için süreci iyileştirmek ve uluslararası en iyi uygulamalardan bazı gereklilikleri dahil etmek için güncellenmişlerdir. Ancak, Türk mevzuatı ile Dünya Bankası ÇSS5 arasında hala boşluk yaratan bazı konular bulunmaktadır. Bu boşluklar ve bu boşlukları kapatmaya yönelik tedbirler Tablo 1'de verilmiştir.

Ulusal mevzuat/düzenlemeler ile ÇSS5 arasında uyumsuzluk olması durumunda, proje kapsamında ÇSS5 ile uyumlu mevcut YYÇ geçerli olacaktır.

[1] "Zorla tahliye", bireylerin, ailelerin ve/veya toplulukların, ÇSS5'teki tüm uygulanabilir usul ve ilkeler de dahil olmak üzere, uygun yasal ve diğer koruma biçimleri sağlanmadan ve bunlara erişimleri olmadan, işgal ettikleri evlerden ve/veya arazilerden istekleri dışında kalıcı veya geçici olarak çıkarılmaları olarak tanımlanmaktadır.

Tablo 1. Fark Analizi ve Bu Farkları Kapatmaya Yönelik Önlemler

Fark	Türk Mevzuatı	Dünya Bankası Politika Gereklilikleri	Eksikliklerin Giderilmesine Yönelik Tedbirler
Yeniden yerleşim eylem planlaması	Tüm yerinden edilmiş kişileri ve ev sahibi toplulukları kapsayacak bir YYP hazırlanmasına ilişkin herhangi bir yasal düzenleme mevcut değildir.	Dünya Bankası politikası bir YYP hazırlanmasını gerektirmektedir.	Projeye özel YYP, DSİ tarafından hazırlanacak ve uygulanacaktır.
Değer Tespit Yöntemi	Elden çıkarılan araziler için, yürürlükteki mevzuat, kamulaştırmayı yapan kurumun eşdeğer değerde alternatif araziler için bir araştırma yapmasını gerektirmemektedir; bu da Türkiye'de "araziye karşılık arazi" yönteminin uygulanmadığı anlamına gelmektedir. Binalar, amortisman düşüldükten sonra inşaat maliyeti üzerinden tazmin edilir. Konut için kullanılan araziler piyasa fiyatı üzerinden tazmin edilir.	Sabit kıymetlerin ve arazi ve benzeri taşınmaz malların kaybı, inşaat öncesi tam ikame maliyeti üzerinden tazmin edilmelidir. 'Arsa karşılığı arsa' yöntemi, elden çıkarılan arsalar için bir başka seçenektir. Amortismanla bağlantılı olarak bu tür kesintiler yapılamaz.	Elden çıkarılan arazi ve binalar karşılığında tam yenileme maliyeti ödenecektir.
Geçim Kaynaklarının Eski Haline Getirilmesi	Kamulaştırma Kanunu, geçim kaynaklarının eski haline getirilmesine ve geçiş döneminde sağlanacak yardımlara ilişkin herhangi bir hüküm içermemektedir.	DB politikası, yerinden edilmiş kişilere eski yaşam standartlarını, gelir yaratma kapasitelerini ve üretim düzeylerini iyileştirme çabalarında yardımcı olunmasını veya en azından bu standartların ve kapasitelerin proje öncesi seviyelere geri getirilmesini gerektirir.	Geçim kaynakları üzerindeki etkilerin olumsuzdan ziyade olumlu olması beklenirken, Proje kapsamındaki inşaat faaliyetlerinden kaynaklanabilecek olası olumsuz etkilere karşı hafifletici önlemler de alınacaktır. Geçim kaynaklarının eski haline getirilmesi, geçiş dönemi ve alternatif gelir kaynaklarının yaratılması konularında sağlanacak yardım uzmanlık ve kaynak gerektirmektedir. İl düzeyinde Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Valilik, Kaymakamlıklar ve Belediyeler ile iş birliği yapan DSİ, Hak Sahipliği Matrisi kapsamında önerilen alternatifler doğrultusunda geçim kaynaklarını mümkün olduğu ölçüde eski haline getirmeye çalışacaktır.

Fark	Türk Mevzuatı	Dünya Bankası Politika Gereklilikleri	Eksikliklerin Giderilmesine Yönelik Tedbirler
Hassas gruplar da dahil olmak üzere gecekondu ve izinsiz kullanıcıların kayıpları.	Mevzuata göre, PEK'ler arazi kaybeden yasal sahiplerdir. Mevsimlik işçiler/göçmenler veya ekonomik olarak yerinden edilmiş kişiler PEK kapsamında değerlendirilmemektedir. Yasa, kamu arazilerinin hem yasal sahiplerinin hem de izinsiz kullanıcılarının bina ve mahsullerinin tazmin edilmesini gerektirmektedir. Ancak, mera ve orman arazilerindeki izinsiz kullanıcılar için herhangi bir tazminat hükmü bulunmamaktadır.	Ekonomik olarak yerinden edilmiş kişiler, mevsimlik işçiler ve diğer hassas gruplar da PEK'ler kapsamında değerlendirilmelidir. Mülkiyet durumlarına bakılmaksızın, tüm PEK'lerin uğradıkları zararlar tazmin edilmelidir.	Projeye özgü YYP'ler kapsamında, mülkiyet durumuna bakılmaksızın tüm PEK'ler belirlenecek ve tüm arazi kullanıcılarının tazmin edilmesi için önlemler alınacaktır. İzinsiz kullanıcı statüsündeki tüm PEK'lerin geçim kaynaklarının eski haline getirilmesinde aşağıdaki önlemlerden biri veya birkaçı DSİ tarafından uygulanacaktır: (1) DSİ, izinsiz kullanıcıların arazilerinin yasal mülkiyetine sahip olmalarını mümkün olduğu ölçüde destekleyecektir. (2) DSİ, yetkisiz kullanıcılara DSİ'ye ait araziler üzerinde mümkün olduğu ölçüde satın alma seçenekleri sunacaktır. Yetkisiz kullanıcılar, söz konusu arazi kiralama veya satın alma seçenekleri hakkında Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından bilgilendirilir. (3) DSİ, İŞKUR'un Toplum Yararına Programından yararlanmak için kaymakamlıklara veya fon almak için ilgili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına nasıl başvuracakları konusunda ilgililere bilgi verecektir. (4) DSİ, proje kapsamındaki iş/istihdam olanakları çerçevesinde yüklenicilerin yetkisiz kullanıcılara öncelik vermesini sağlayacaktır.

Fark	Türk Mevzuatı	Dünya Bankası Politika Gereklilikleri	Eksikliklerin Giderilmesine Yönelik Tedbirler
Danışma ve Bilgilerin Açıklanması	Arazi edinimine ilişkin Türk mevzuatı, bilginin kamuya açıklanması, halkın görüşünün alınması ve halkın katılımına ilişkin sınırlı hükümler içermektedir. Kamulaştırmayı gerçekleştiren kurum, kamulaştırma kararını PEK'lere bildirmekle yasal olarak yükümlüdür. Müzakereler ve istişareler ve varlıkların değerlendirilmesi de kamulaştırmayı gerçekleştiren kurum tarafından yürütülür. Bir PKP'nin hazırlanması için herhangi bir zorunluluk bulunmamakla birlikte, yasal olarak daha fazla istişareye gerek yoktur.	ÇSS 5 uyarınca: - YYÇ ve alt projeye özgü YYP'ler eksiksiz olarak kamuya açıklanacaktır. - Tüm paydaşlara Proje araçlarına erişim ve bu araçlarla ilgili görüşlerini dile getirme konusunda eşit fırsat sağlanır. İstişare oturumları, katılmak isteyen herkesin erişebileceği bir yerde yapılacaktır - Hassas gruplarla da istişareler yapılacaktır.	DSİ, YYÇ ve YYP'leri web sitesinde halka duyuracak ve hassas gruplar da dahil olmak üzere etkilenen tüm kişilerin erişebileceği halka açık yerlerde söz konusu konu hakkında bilgi sağlayacaktır. Kamulaştırma süreçleri sırasında DSİ, kendi personeli ile istişarelerin devamlılığını sağlayacaktır. Yasal olarak hak sahibi olanlara ek olarak DSİ, kamu arazilerine yatırım yapanlar veya araziyi yasal bir hakkı olmadan kullananlar ve kiracılar da dahil olmak üzere diğer paydaşları, arazi ve mülk sahiplerinin bilgilendirildiği şekilde resmi yazışmalar ve istişare oturumları yoluyla bilgilendirecektir. Bu yazışmalarda ilgili alt projeler ve arazi ihtiyacından kaynaklanan etkiler hakkında bilgi verilecektir. DSİ bir PKP hazırlayacaktır.
Şikayet Mekanizması	Ulusal düzeyde bir ŞM tüm Etkilenen Kişilerin kullanımına sunulmuştur.	Proje için özel olarak tasarlanmış bir ŞM'ye ihtiyaç vardır.	Halihazırda DSİ üç aşamalı bir GM işletmektedir. Bu mekanizma, projeye özgü itiraz ve şikayetlerin toplanması için daha da geliştirilecektir (ayrıntılar için PKP'nin 6. Bölümüne bakınız). Proje düzeyinde söz konusu GM tamamlayıcı unsurlardır ve PEK'lere talepleri üzerine sağlanan yasal mekanizmaların yerini alamaz.
İzleme ve değerlendirme	Türk mevzuatında arazi edinimine ilişkin herhangi bir izleme ve değerlendirme uygulaması bulunmamaktadır.	YYP'lerin izlenmesi, uygulanması ve etki değerlendirmesine yönelik düzenlemeler DB politikalarının gerekliliklerine uygun olarak hazırlanmalıdır.	Projeye özgü izleme ve değerlendirme, alt projeye özgü YYP'ler kapsamında gerçekleştirilecek ve tanımlanacaktır. DSİ, izleme için temel performans göstergelerini belirleyecek ve düzenli aralıklarla iç ve dış izleme faaliyetleri gerçekleştirecektir (bkz. Bölüm 9).

3. Proje için Arazi Edinim İlkeleri

Proje tarafından ÇSS5 uyarınca tazminat ve yardım için benimsenen ilkeler aşağıda belirtilmiştir:

a) Arazi edinimleri için, ulusal mevzuata ek olarak, bu belge ve bu YYÇ'ye dayanarak hazırlanacak YYP'ler, ulusal mevzuat ile ÇSS5 gereklilikleri arasındaki boşlukları kapatmak için uygulanacaktır.
b) Proje alanı, özel mülkiyete ait arazi edinimini ve etkilenen insanlar üzerindeki ekonomik ve sosyal etkileri en aza indirecek şekilde seçilecektir.
c) YYP'nin hazırlanması ve uygulanması, etkilenen kişilerin ve ilgili kurumların katılımıyla şeffaf bir şekilde gerçekleştirilecektir. Bu amaçla PKP'ye uygun olarak paydaş tanımlamaları ve tespitleri, bilgilendirme ve istişare toplantıları yapılacaktır.
d) Etkilenen tüm kişiler şikâyet mekanizması hakkında bilgilendirilecektir.
e) Tazminatlar ve ödenekler hak ediş matrisine uygun olarak verilecektir.
f) Alt projelerin inşası nedeniyle kesintiye uğrayan yollar, su boru hatları ve iletişim ağları vb. gibi altyapı tesisleri yenilenecek veya telafi edilecektir.
g) Arazi edinimi ve yeniden yerleşim faaliyetleri, YYP'lerin zamanında ve etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak için altı aylık izleme raporları aracılığıyla düzenli olarak izlenecek ve raporlanacaktır.
h) Arazi, yapılar, hasat edilmemiş ürünler ve diğer tüm sabit varlıklar için tazminat, etki veya mülksüzleştirme zamanından önce ödenmelidir.
i) Müzakereli uzlaşma süreçleri, uygun şekilde uygulandığı ve belgelendirildiği takdirde yasal kamulaştırmaya bir alternatif olarak kabul edilebilir. Kamulaştırma Kanunu'nun 8. Maddesi uyarınca, arazi edinimleri öncelikle müzakereler yoluyla gerçekleştirilecektir. Müzakere edilen ödemeler tam ikame maliyetinden daha az olamaz. Müzakere yoluyla ödenecek miktar, tam ikame maliyetini karşılamaya yetecek bir tazminat olacaktır. Müzakerelerin başarısız olduğu durumlarda, edinim ulusal mevzuat (bağımsız mahkemeler tarafından) ve ÇSS5 gereklilikleri uyarınca (gereklilikler arasında boşluk olduğu durumlarda) yapılacaktır.
j) Arazi bağışı yalnızca tamamen gönüllü bir şekilde gerçekleştirildiği ve uygun şekilde belgelendirildiği takdirde kabul edilebilir.[2]
k) DSİ, yerinden edilen kişilere ödenecek tazminat ve diğer hususlar da dahil olmak üzere, proje sahalarının elde edilmesiyle ilgili tüm maliyetlerin karşılanması konusunda resmi sorumluluk taşır. YYP(ler), fiyat enflasyonu ve öngörülemeyen maliyetler için beklenmedik durumlar da dahil olmak üzere tüm maliyetler için tahmini bir bütçe ve mali beklenmedik durumların karşılanması için organizasyonel düzenlemeler içerecektir.

DSİ, YYÇ'ye uygun olarak hazırlanan YYP'lerin tam ve etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak için gerekli tüm önlemleri almayı ve ÇSS5'in ilgili tüm hükümlerini yerine getirmek için gerekli diğer önlemleri almayı kabul eder.

[2] Proje kullanımı için yapılacak her türlü arazi veya varlık bağışı bu ilkelerle tutarlı olacaktır: (a) potansiyel bağışçıya reddetme hakkının bir seçenek olduğu bildirilir ve bu hak, bağışçının imzalayacağı bağış belgesinde belirtilir; (b) bağış, kamu veya geleneksel yetkililer tarafından zorlama, manipülasyon veya başka bir baskı olmaksızın gerçekleşir; (c) bağışçı, bağış koşulu olarak bir tür ödeme, kısmi kullanım hakları veya alternatif faydalar için pazarlık yapabilir; (d) ilgili kişilerin gelirleri veya yaşam standartları üzerindeki önemli etkilerin hafifletilmesi sağlanmadıkça arazi bağışı kabul edilemez; (e) herhangi bir hane halkının yer değiştirmesini gerektirecekse arazi bağışı yapılamaz; (f) topluluk veya kolektif araziler için bağış ancak araziyi doğrudan kullanan veya işgal eden bireylerin rızasıyla gerçekleşebilir; (g) bağışlanacak arazi, olumsuz etkilenebilecek başkaları tarafından takyidat veya tecavüzden arındırılmış olmalıdır; (h) proje tarafından kararlaştırılan amaç için kullanılmayan bağışlanan araziler bağışçıya zamanında iade edilir; ve (i) her arazi bağışı örneği, bağışlanan arazi veya varlıkları ve bağış koşullarını tanımlayan ve her mal sahibi veya kullanıcı tarafından imzalanan bir beyan da dahil olmak üzere belgelenir. Proje kullanımı için arazi veya varlık bağışlayan kişiler, bağış sürecinin herhangi bir yönüyle ilgili şikayetlerini dile getirmek için proje şikayet mekanizmasını kullanabilir.

4. Projeden Etkilenen Kişilerin Uygunluğu ve Kategorileri

ÇSS5, Projeden Etkilenen Kişileri (PEK'ler) Proje kapsamında tazminat hesaplamalarında kullanılacak üç kategoriye ayırmaktadır.

- **Arazi veya varlıklar üzerinde resmi yasal haklara sahip olan kişiler:** Tapu sahipleri ve arazi üzerinde kira sözleşmesi olan kişiler bu kategoride sınıflandırılan kişiler arasındadır.
- **Arazi veya varlıklar üzerinde resmi yasal haklara sahip olmayan, ancak ulusal hukuk kapsamında tanınan veya tanınabilir bir arazi veya varlık talebine sahip olan kişiler:** Türkiye'deki arazilerin %99,48'inin kadastrosu tamamlanmıştır. Bu nedenle, bu kategorinin var olma olasılığı çok düşük olsa da var olduğu durumlarda, talepleri Proje kapsamında değerlendirilecektir.
- **İşgal ettikleri veya kullandıkları arazi veya varlıklar üzerinde tanınabilir hiçbir yasal hakkı veya talebi olmayan kişiler:** Kira sözleşmesi olmadığı sürece çobanlar, otlatıcılar, balıkçılar veya avcılar gibi mevsimlik kaynak kullanıcıları ve yürürlükteki yasaları ihlal ederek araziyi işgal eden kişiler bu kategoride sınıflandırılır. Bu kategorideki kişileri tanımlamak için, açık, iyi açıklanmış ve iyi duyurulmuş bir son tarihi olan bir nüfus sayımı yapılacaktır. Proje alanındaki insanlar, son tarihten sonraki taleplerin dikkate alınmayacağı konusunda iyi bir şekilde bilgilendirilecektir.

Tüm PEK'ler, statülerine veya resmi tapuları, yasal hakları olup olmadığına bakılmaksızın, araziyi hak sahipliği son tarihinden önce işgal etmişlerse tazminat ve/veya yardım almaya hak kazanacaklardır.

4.1. Yeniden Yerleşimle İlgili Proje Faaliyetleri ve PEK Kategorileri

Ön değerlendirmelere göre, Alt Bileşen 1.1 kapsamında önerilen ve kamulaştırma gerektiren alt projeler Tablo 2'de verilmiştir. Ancak, bu liste yeniden yerleşim kapsamında kapsamlı değildir. Alt projeye özgü Ç&S değerlendirmelerinin hazırlanması sırasında, kamulaştırma dışındaki yeniden yerleşim gereksinimleri de ortaya çıkabilir.

Tablo 2. Arazi Edinimi Gerektiren Önerilen Alt Projeler

#	Alt Proje Adı	DSI Bölgesi	Nehir Havzası	İL	Kamulaştırılacak Alan
1	Yukarı Göksu Havzası ve Yan Kollarında Taşkın Koruma Yapılarının İnşası	4	Doğu Akdeniz	Konya	35 ha
2	Çoruhözü Deresi ıslahı - 3. Kısım	5	Kızılırmak	Kırıkkale	6 ha
3	Aşağıyanlarboğazı Deresi Üzerinde Taşkın ve Rüsubat Kontrol Yapılarının İnşa Edilmesi	5	Kızılırmak	Çankırı	6 ha
4	Karaçay Deresi Üzerinde Taşkın Kontrol Yapılarının İnşası	13	Batı Akdeniz	Antalya	21,56 ha
5	İkizdere'nin Rekreasyonu ve Rehabilitasyonu	22	Doğu Karadeniz	Rize	Kamulaştırma ihtiyaçları incelenmektedir.
6	Soğanlı Deresi Islahı - 2. Kısım	23	Batı Karadeniz	Karabük	2,18 ha
7	Eskipazar Çayı Yukarı Havzasının Islahı	23	Batı Karadeniz	Karabük	Kamulaştırma ihtiyaçları incelenmektedir.
8	Ova Çayı Yukarı Havzasının Islahı	23	Batı Karadeniz	Karabük	Kamulaştırma ihtiyaçları incelenmektedir.
9	İncedere ve Kolları Üzerinde Taşkın Kontrol Yapıları İnşaatı	23	Batı Karadeniz	Karabük	Kamulaştırma ihtiyaçları incelenmektedir.
10	Nikita Deresi ıslahı – 2. Kısım	25	Kuzey Ege	Balıkesir	32,4 ha

#	Alt Proje Adı	DSI Bölgesi	Nehir Havzası	İL	Kamulaştırılacak Alan
11	Karınca Deresi Islahı - 3. Kısım	25	Kuzey Ege	Balıkesir	1,9 ha

Projenin PEK'leri, hak sahibi olan (önceki bölümde tanımlandığı gibi) ve faaliyetlerden ekonomik veya sosyal olarak doğrudan etkilenen ve arazi, varlık, gelir, geçim kaynağı kaybeden veya bunlara erişimini kaybeden kişilerdir.

PEK'lerin yaklaşık sayısı ve potansiyel yer değiştirme alanları, bu Yeniden Yerleşim Çerçevesinin hazırlanması sırasında bilinmemektedir. Alt proje detayları tanımlandıktan ve gerekli bilgiler elde edildikten sonra, bu bilgiler YYP'lere dahil edilecektir.

4.2. Hasssas Gruplar

Alt projelerden etkilenebilecek hassas gruplar, arazi edinimi sırasında istişareler, saha ziyaretleri ve sayım çalışmaları yoluyla belirlenecektir.

Proje etkilerinden olumsuz etkilenme olasılığı daha yüksek olan ve/veya projenin faydalarından yararlanma kabiliyetleri diğerlerine göre daha sınırlı olan potansiyel hassas gruplar; engelliler, düşük sosyo-ekonomik statüye sahip çiftçiler ve kadın çiftçiler olarak öngörülmektedir. Bu gruplar belirlenecek ve Proje faaliyetleri/etkileri ve hakları/hak sahiplikleri hakkında bilgilendirilecektir. Hassas gruplar için özel önlemler Hak Sahipliği Matrisinde tanımlanmıştır ve alt projeyle ilgili kayıplarını gidermek için alınacaktır.

YYP'lerde bu önlemlere özellikle dikkat edilecektir.

4.3. Son Teslim Tarihi

Önceki bölümlerde de belirtildiği gibi, edinilecek etkilenen varlıkları, kullanım ve mülkiyet durumlarını ve resmi/gayri resmi kullanıcıları, hassasiyetleri ve uygun tarafları belirlemek için bir sayım ve varlık envanteri çalışması yapılacaktır. Tazminat ve/veya yeniden yerleşim yardımı almaya hak kazanmak için son tarih, sayımın/varlık envanterinin tamamlandığı son gündür. Sorumlu kurumlar, toplum büyükleri ve liderleri aracılığıyla son tarih hakkında toplumda yeterli farkındalık sağlanacaktır.

Son tarihle ilgili bilgiler yerel gazetelerde, ilgili belediyeler/kurumlar tarafından yerel topluluklardaki ilan panolarında ve istişare toplantılarında, tüm mal sahiplerini ve kullanıcıları kamulaştırma sürecinin başlatıldığı konusunda bilgilendiren bir açıklama ile birlikte yayınlanacaktır.

5. Yetkiler

Bölüm 4 kapsamında tanımlanan tüm kategoriler, hak sahipliği matrisinde Tablo 3'te belirtildiği gibi kategorilerine göre değişen tazminat veya yardım alma hakkına sahiptir. Hak sahibi kişiler istedikleri tazminatı seçme konusunda özgür iradeye sahiptir. Ancak, Tablo 3'te tanımlanan genel ve özel hususlar arazi edinecek kuruluş tarafından dikkate alınacaktır.

5.1. Tazminat Ödemeleri için Hesaplama

Türk yasal çerçevesi altında, arazi ediniminden sorumlu kurum tarafından dahili olarak atanan en az üç kişiden oluşan bir değerleme komisyonu, Kamulaştırma Kanunu'nun 8. Maddesi uyarınca uzman kişi, kurum ve makamlardan (Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüğü gibi), gerektiğinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan ve yerel emlak acentelerinden alınacak bilgi ve belgeleri dikkate alarak kamulaştırılacak taşınmaz malın tahmini değerini belirler. Kamulaştırma bedelinin belirlenmesinde 2942 sayılı Kanun'un "Kamulaştırma bedelinin tespit esasları" başlıklı 11. maddesine göre aşağıdaki faktörler dikkate alınmaktadır:

- Taşınmaz malın veya kaynağın niteliği,
- Taşınmaz malın veya kaynağın büyüklüğü,
- Her bir unsurun ayrı ayrı değeri de dahil olmak üzere, taşınmaz malın veya kaynağın değerini etkileyebilecek tüm özellikler ve unsurlar,
- Varsa vergi beyannamesi,
- Mülkün kamulaştırma tarihinde resmî kurumlar tarafından belirlenen önceki değerleri,
- Araziler için, taşınmaz mülk veya kaynaktan elde edilebilecek net gelir (herhangi bir değişiklik yapılmadan, taşınmaz mülk veya kaynak kamulaştırma tarihindeki aynı koşullarda kullanılarak),
- Ev arsaları için, kamulaştırma tarihinden önce herhangi bir özel amaç olmaksızın eşit (benzer) ev arsalarının satıldığı miktar,
- Yapılar için, kamulaştırma tarihindeki resmi birim fiyatlar (İklim Değişikliği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yıllık olarak yayınlanan) ve işçilik ve malzemeler dahil olmak üzere inşaat maliyetinin hesaplamaları),
- Arazi ve varlıkların piyasa değerleri de dahil olmak üzere, mülkün veya kaynağın değerini etkileyebilecek diğer tüm objektif kriterler.
- Ağaçlar için meyve bahçesi olup olmama kriteri vardır. Eğer bir arazideki ağaçlar meyve bahçesi olma kriterlerini karşılıyorsa, o arazinin değerleme yöntemi arazinin meyve bahçesi olarak değerlemesi olacaktır, aksi takdirde her bir ağacın değeri arazinin değerine eklenecektir.

Tablo 3. Hak Sahipliği/Yetki Matrisi

Hak Sahibi Konu	Etkilenen Kişiler/Topluluklar	Tazminat Türü	Ek Hükümler
Arazi			
1.Süresiz arazi/mülkiyet hakkı kaybı	1.1. Arazi sahipleri	- Eşdeğer taşınmazın edinimini karşılamak için ikame maliyeti üzerinden nakit tazminat. - Eşdeğer özellik ve değerde takas edilebilir araziler istekli olanlarda aranacak, varsa takas için çaba gösterilecektir.	Kamulaştırma iş ve işlemleri yürürlükteki mevzuata uygun olarak yapılacaktır. Araziler ve sabit varlıklar, uygun bir ikame maliyetiyle ve Etkilenen Kişilerin eşdeğer varlıklar edinmesine izin verecek şekilde tazmin edilir (proje başlangıç tarihinde değerlendirilecektir).
	1.2.Hakları meşrulaştırılabilir olan arazi kullanıcıları (yani arazi üzerinde geleneksel haklara sahip olanlar)	Arazi üzerinde geleneksel hakları olan arazi kullanıcılarının söz konusu araziler için tapu almalarına yardımcı olunacaktır. Bu tür tapulu araziler için geçici kayıp yaşanması halinde, aşağıdaki tazminat yöntemi uygulanacaktır: Eşdeğer taşınmazın edinimini karşılamak için ikame maliyeti üzerinden nakit tazminat. • Eşdeğer özellik ve değerde takas edilebilir araziler istekli olanlarda aranacak, varsa takas için çaba gösterilecektir.	Kamulaştırma iş ve işlemleri yürürlükteki mevzuata uygun olarak yapılacaktır. Araziler ve sabit varlıklar, uygun bir ikame maliyetiyle ve Etkilenen Kişilerin eşdeğer varlıklar edinmesine izin verecek şekilde tazmin edilir (proje başlangıç tarihinde değerlendirilecektir).
2. Geçici arazi kaybı (irtifak hakkı tesisi ve arazi kullanımında kısıtlamalar)	2.1. Arazi sahipleri	Kanun tarafından öngörülen arazi için irtifak hakkı bedeli tazmin edilecektir.	Söz konusu arazi, sahibine teslim edilmeden önce kullanılabilir bir duruma getirilecektir.
	2.2.Hakları meşrulaştırılabilir olan arazi kullanıcıları (yani arazi üzerinde geleneksel haklara sahip olanlar)	Arazi üzerinde geleneksel hakları olan arazi kullanıcılarının söz konusu araziler için tapu almalarına yardımcı olunacaktır. Bu tür tapulu araziler için geçici zarara uğranılması halinde aşağıdaki tazminat yöntemi uygulanacaktır: • Arazi için Kanun'da öngörülen irtifak hakkı bedeli tazmin edilecektir.	Söz konusu arazi, sahibine teslim edilmeden önce kullanılabilir bir duruma getirilecektir.
Binalar / Ağaçlar ve Bitkiler			
3. Yapılar (konut binaları)	3.1. Taşınmaz malikleri ve taşınmaz kullanıcıları (yetkisiz kullanıcılar dahil)	Mevzuata uygun olarak tam ikame maliyeti üzerinden nakit tazminat.	Binanın yıkımından sonra enkaz hak sahiplerine bırakılması.
4. Konut dışı yapılar (ahırlar,	4.1. Mülk sahipleri ve mülk kullanıcıları	Mevzuata uygun olarak tam ikame maliyeti üzerinden nakit tazminat.	Binanın yıkımından sonra enkaz hak sahiplerine bırakılması.

Hak Sahibi Konu	Etkilenen Kişiler/Topluluklar	Tazminat Türü	Ek Hükümler
sulama tesisleri, çitler, vb.)	(yetkisiz kullanıcılar dahil)		
5. Ağaçlar	5.1. Taşınmaz sahipleri ve taşınmaz kullanıcıları	Ekonomik değeri olan ağaçlar için net bugünkü değer üzerinden tazminat (ağacın türü, yaşı, piyasa fiyatı vb. dikkate alınarak)	Enkaz sahibine, isteyene bırakıyoruz.
6. Mahsuller	6.1. Arazi için tapusu olan ürün sahipleri	Beklenen ürün miktarı için hasat zamanında üretici tarafından alınan satış değeri üzerinden nakit tazminat.	Mümkün olduğunda ürün kaybını önlemek için ekinlerin hasat edileceği bir dönemin beklenmesi.
	6.2. Arazi için tapusu olmayan ürün sahipleri (yetkisiz kullanıcılar dahil)	Beklenen ürün miktarı için hasat zamanında üretici tarafından alınan satış değeri üzerinden nakit tazminat. Etkilenen kişilerin mahsuller için mülkiyet belgesi sunması veya DSİ'nin mülkiyeti belirlemesi veya DSİ'nin mahsulleri hasat etmek için yeterli süre vermesi	- Mümkün olduğunda ürün kaybını önlemek için ürünlerin hasat edileceği bir dönemin beklenmesi. - Etkilenen kişilerin mülkiyet belgesi alma gerekliliği hakkında bilgilendirilmesi
7. Arazi temelli geçim kaynaklarının kaybı	7.1. Arazi sahipleri (toplam tarımsal arazi varlığının %20'sinden fazlasını kaybedenler) 7.2. Diğer tüm hak sahibi bireyler (örfi arazi kullanıcıları ve gayri resmi arazi kullanıcıları gibi) 7.3. Hassas gruplar	DSİ, geçim kaynaklarını yeniden tesis etmek için listelenen fırsatlardan bir veya daha fazlasını yerine getirecektir: • İhtiyaç fazlası hazine taşınmazlarının yetkisiz kullanıcıların mülkiyetine geçmesine yardımcı olmak. • DSİ, mümkün olduğunda, yürürlükteki Kanun uyarınca yetkisiz kullanıcılar için sahip olduğu arazilerin satışına izin verecektir. • DSİ, projeden etkilenen kişileri Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nden yeni bir arazi kiralama veya satın alma olanakları hakkında bilgilendirecektir. • DSİ, hak sahibi PEK'lerin İŞKUR'un Sosyal Yardım Programından yararlanmak için başvurmaları ve bunu almaları veya Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından fon almaları durumunda uygun desteği sağlayacaktır. • DSİ, proje ile ilgili olası geçici veya kalıcı istihdam fırsatları konusunda yetkisiz kullanıcılara ve/veya hassas toplulukların ailelerine öncelik vermeyi garanti eder.	• DSİ'nin sulama şebekelerinin modernizasyonu sırasında projenin kalıcı arazi edinimi gereksinimleri için öncelikle kamu arazilerinden yararlanmayı tercih etmesi • Mümkün olduğunda, kalıcı arazi edinimi gerekliliklerinin arazi toplulaştırması ve kamulaştırmadan kaçınmak için %10 Düzenlemesi Ortaklık Payı (LAPS) kesintisi kapsamında değerlendirilmesi • Hassas durumdaki topluluklar ve geçim kaynaklarının kaybına ilişkin hakları konusunda ilave istişare
8.İnşaat sırasında yapılara, evlere ve ürünlere verilen zararlar	8.1. Diğer tüm PEK'ler	İnşaatın yüklenicisi, hasarları telafi etmek ve düzeltmek için gerekli inceleme ve değerlendirmeyi yapacaktır. Hasar ve yaralanmaların giderilemediği durumlarda, hasarlı yapılar Yeniden Yerleşim Çerçevesi uyarınca tazmin edilecektir.	PEK'ler inşaat aşamasının etkileri ve mevcut şikâyet giderme mekanizması ile ilgili hakları konusunda bilgilendirilecektir. Binanın yıkımından sonra kurtarılan malzemelerin hak sahiplerine bırakılması.

İrtifak hakkı tesisi için tazminat değeri, bu kamulaştırmadan kaynaklanan varlık veya kaynağın değerindeki azalmaya karşılık gelir. Arazinin irtifak hakkı değeri (tazminat) gelir kayıplarını içerir. Bu tazminat, sorumlu kuruluşun kamulaştırma uzmanları tarafından belirlenir. Daimî irtifak hakkının hesaplanmasında, yukarıda belirtilen kriterler dikkate alınarak önce tüm taşınmazın değeri hesaplanır. Daha sonra bu irtifak nedeniyle taşınmazda oluşacak değer azalma oranı yüzde olarak belirlenir. Bu yüzde oranı taşınmazın tüm değeri ile çarpılarak irtifak değeri belirlenir. İrtifak kamulaştırmalarında tespit edilecek değer kaybı oranı arazilerde %35'ten fazla olamaz. Geçici irtifak tesis edilmesi halinde, daimî irtifak kamulaştırmasında olduğu gibi taşınmazın tamamı üzerinde değer kaybı hesaplaması yapılmayacaktır. Bu durumda sadece irtifak tesis edilen kısım üzerinde irtifak süresince mahrum kalınan zirai gelir veya kira geliri dikkate alınarak değer tespiti yapılır. Geçici olarak edinilen arazilerin tazmin edilmesinde temel ilke olarak, arazi sahiplerine kısıtlı erişim ve kullanım haklarının yanı sıra kısıtlı veya kısıtlı arazi kullanımı döneminde yaşanan verimlilik ve gelir kaybı için tazminat ödenir.

Varlıkların değerlemesinin ÇSS5'e uygun olmasını sağlamak için, yukarıda listelenen Türk yasal gerekliliklerine ek olarak, ÇSYB, projeden etkilenen kişilerin uğrayabileceği her bir kayıp türü için gerekli olan hak sahipliklerini detaylandıran Hak Sahipliği Matrisini takip edecektir.

Projenin bir sonucu olarak arazi, varlık, iş, ticaret veya üretken kaynaklara erişim kaybı veya zarara uğrayacak herhangi bir kişi tazminat ve/veya yeniden yerleşim yardımı için uygun kabul edilecektir.

5.2. Organizasyonel Prosedürler ve Uygulama Süreci

Bölüm 4.1'de açıklandığı üzere, arazi edinimi yalnızca DSİ tarafından uygulanacak olan Alt Bileşen 1.1 kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler için gerekli olacaktır. Bu nedenle, ÇSYB'nin sosyal uzmanı, bu YYÇ doğrultusunda alt projeye özgü yeniden yerleşim planlarının (YYP'ler), sonraki sosyal denetimlerin (SSD'ler), geçim kaynaklarının restorasyon planlarının (GGP'ler) veya ÇSS5 ile ilgili diğer planların hazırlanmasından veya hazırlatılmasından sorumlu olacaktır.

Standart bir prosedür olarak DSİ, taşkın kontrol yapılarının ihalesi öncesinde ilgili belediyeler/kurumlar ile protokoller imzalar. Bu Proje kapsamında imzalanacak protokoller, belediyelerin/kurumların alt projeler için arazi edinim ihtiyaçlarını ÇSS5'e uygun olarak gerçekleştirmelerini sağlamak için ek hükümler içerecektir. Bu protokol ayrıca belediyenin/kurumun yeniden yerleşim için bir odak noktası atamasını da sağlayacaktır. Taslak bir protokol hazırlanacak ve Proje Operasyon Kılavuzuna (POK) eklenecektir.

ÇSS5 ile ilgili planların izlenmesi ÇSYB tarafından gerçekleştirilecektir.

Valiliğin arazi edinimi için DSİ'yi görevlendirmesi durumunda, herhangi bir protokol hazırlanmayacak ve ÇSYB'nin sosyal uzmanı YSS'lerin uygulanması için ilgili birime rehberlik edecek ve ayrıca ilgili alt projenin altı aylık yeniden yerleşim planı ilerleme raporlarının hazırlanmasından sorumlu olacaktır.

Eğitimler

Dünya Bankası'nın ÇSS5 standartları ve ilkeleri doğrultusunda kamulaştırmayı gerçekleştirecek birimlerin eğitimi ÇSYB tarafından sağlanacak ve teknik destek verilecektir. Uygulama sırasında ihtiyaç duyulması halinde ek destek ve tazeleme eğitimleri de sağlanacaktır.

6. Yeniden Yerleşim Planının Hazırlanması

DSİ'nin arazi edinimi yoluyla fiziksel veya ekonomik yerinden edilmeye veya kaynak erişimi veya kullanımı üzerinde alt projeyle ilgili kısıtlamalara neden olan tüm alt projeler için YYP(ler) hazırlaması gerekecektir. Taşkın ve Rüsubat Kontrolü Yönetmeliği'nin 18. Maddesinde belirtildiği üzere, taşkın kontrol yapılarının inşası için gerekli arazilerin kamulaştırılması, ilgili belediyeler veya kurumlar tarafından Kamulaştırma Kanunu'na uygun olarak gerçekleştirilir. Bu nedenle, bir alt projenin bu Proje aracılığıyla finanse edilmesine karar verildiğinde, DSİ ilgili belediye/kurum ile belediyenin/kurumun arazi edinim sürecini hazırlanacak YYP'ye uygun olarak yürüteceğini belirten bir protokol imzalayacaktır. Valiliğin arazi edinimi için DSİ'yi görevlendirmesi durumunda, herhangi bir protokol hazırlanmayacak ve DSİ'nin ilgili birimi arazi edinim sürecini hazırlanacak YYP doğrultusunda yürütecektir. Valiliğin arazi edinimi için DSİ'yi görevlendirmesi durumunda, herhangi bir protokol hazırlanmayacak ve DSİ-PUB'nun sosyal uzmanı, YYP'lerin uygulanması için ilgili departmana rehberlik edecek ve ayrıca ilgili alt projenin altı aylık yeniden yerleşim planı ilerleme raporlarının hazırlanmasından sorumlu olacaktır.
YYP hazırlığı, önerilen bir yatırımın fiziksel ayak izi belirlendikten ve belirli bir sahanın (veya sahaların) proje kullanımı için edinilmesi gerektiği tespit edildikten sonra başlar. ÇSYB ilk olarak mevcut kullanım ve kira düzenlemelerini belirlemek için önerilen sahaları tarar ve fiziksel ve ekonomik yerinden edilmeyi en aza indirecek sahayı (veya sahaları) belirler. Daha sonra ÇSYB, seçilen sahada (veya sahalarda) yerinden edilmiş tüm kişileri belirlemek ve saymak ve proje kullanımı için edinilecek arazi ve diğer varlıkları envanterlemek ve değerlemek için bir nüfus sayımı araştırması yürütür.

Her bir YYP, bu YYÇ'de belirlenen ilkelere, planlama prosedürlerine ve uygulama düzenlemelerine dayanacaktır. YYP için gösterge niteliğinde bir taslak Ek-1'de verilmiştir.

YYP, yerinden edilmiş her hane halkı veya kişi için ayrı bir bireysel tazminat dosyası seti ile tamamlanmalıdır. Bu dosyalar, yerinden edilmiş kişilere herhangi bir zarar gelmesini önlemek için borçlu tarafından gizli bir şekilde ele alınmalıdır.

Tazminat ve diğer tüm yardım türleri için uygunluk kriterleri, yerinden edilmiş kişilerle istişare için de kullanılabilecek olan Tablo 3'te özetlenmiştir.

Aşağıda açıklandığı üzere, fiziksel yerinden edilmeye veya önemli ölçüde ekonomik yerinden edilmeye neden olan projeler için YYP'lere ek planlama tedbirleri dahil edilmelidir.

Fiziksel yerinden edilmeye neden olan projeler için, PRMP aşağıdakiler de dahil olmak üzere proje koşullarıyla ilgili planlama önlemlerini içermelidir:

a) Yerinden edilen kişilere sunulan seçenekler de dahil olmak üzere ve taşınma veya diğer masraflar için geçici destek de dahil olmak üzere, yer değiştirme düzenlemelerinin tanımı,
b) Yeniden yerleşim yeri seçimi, saha hazırlığı ve çevre koruma ve yönetimi de dahil olmak üzere ev sahibi topluluklar veya fiziksel çevre üzerindeki etkilerin azaltılmasına yönelik önlemlerin açıklaması,
c) İkame konutların en azından asgari toplum standartlarıyla tutarlı olmasını ve kira güvencesi sağlamasını temin edecek tedbirler de dahil olmak üzere, yaşam standartlarını iyileştirecek ve taşınan yoksul veya hassas hanelerin ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler,
d) Yaşam standartlarını, toplum hizmetlerine veya tesislerine erişimi veya bunların işleyişini iyileştirmek veya projeyle ilgili diğer faydaları sağlamak için proje tasarım önlemlerinin açıklaması,
e) Yeniden yerleşimin ev sahibi topluluklar üzerindeki etkilerini ele almak için gerekli önlemler. Proje, taşkın hizmetlerini iyileştireceği için çoğunlukla olumlu etkilere sahiptir. Projenin sınırlı

potansiyel olumsuz etkileri, arazi edinimi nedeniyle bahçecilik/tarım için kullanılan arazilerin ve bu araziler üzerindeki yapıların ve ürünlerin kaybı ve bu arazilerde yaşayanların ekonomik olarak yer değiştirmesi ile sınırlıdır. Proje nedeniyle herhangi bir fiziksel yer değiştirme olmayacağı öngörülmektedir.

Önemli ölçüde ekonomik yerinden[3] edilmeye neden olan projeler için YYP (ilgili olduğu ölçüde) şunları açıklar

a) Tüketim veya pazar için tarımsal üretim, her türlü ticari faaliyet ve geçim amaçlı doğal kaynak kullanımı dahil olmak üzere geçim kaynaklarıyla ilgili olası etkilerin ölçeği ve kapsamı,
b) Tarım arazisini veya kaynaklara erişimini kaybeden kişilere sunulan geçim yardımı seçenekleri (örneğin, istihdam, eğitim, küçük işletme desteği, eşdeğer üretken değere sahip ikame arazi sağlamada yardım, diğer),
c) Arazi edinimi veya proje inşaatı ile doğrudan ilgili varlıkların veya iş fırsatlarının kaybından etkilenen ticari işletmelere (ve işçilere) yönelik yardım tedbirleri,
d) Yerinden edilmiş kişiler veya topluluklar arasında üretkenliğin veya gelirlerin iyileştirilmesini teşvik edecek proje tedbirleri.

YYP'ler Dünya Bankası'nın incelemesine ve onayına tabi olacaktır.

6.1. Geriye Dönük Sosyal Denetim

ÇSS5, projeden önce (en fazla beş yıl) meydana gelen, ancak proje öncesinde veya projeye hazırlık olarak üstlenilen veya başlatılan arazi edinimi veya arazi kullanım kısıtlamalarından kaynaklanan kalıcı veya geçici fiziksel ve ekonomik yerinden edilmeler için de geçerlidir. Bu durumda, ÇSS5'in istişare ve bilgilendirme gibi belirli yönlerini geriye dönük olarak yerine getirmek mümkün olmasa da, ÇSYB tarafından belediye/kurum ile koordineli olarak bir durum tespiti incelemesi (bir ex-post sosyal denetim [GDSD]) gerçekleştirilecektir:[4]

a) geçmişteki yeniden yerleşimin çevresel ve sosyal etkilerini ele almak için önceden alınan etki azaltma önlemlerinin yeterliliğini belgelemek ve değerlendirmek,
b) ulusal mevzuata uygunluğu değerlendirmek,
c) ÇSS5'in gerekliliklerini karşılamadaki boşlukları belirlemek,
d) şikayetleri, şikayetleri veya diğer çözülmemiş sorunları belirlemek ve
e) tespit edilen eksikliklerin kapatılması ve şikayetlerin ele alınması için tedbirlerin belirlenmesi.

GDSD, ilgili belgelerin incelenmesini, saha ziyaretlerini, mülakatları ve etkilenen kişiler ve diğer kilit paydaşlarla yapılan istişareleri içerebilir. Türkiye'de tapu kayıtları çoğu durumda güncellenmektedir ve miras hukuku, arazilerin alt bölümlere ayrılmasına neden olarak çok sayıda arazi sahibinin küçük arazi parçalarına sahip olmasına yol açmaktadır. GDSD açısından bu durum, malik(ler)den ziyade arazi parçasına odaklanmayı en pratik yaklaşım haline getirebilir; ancak bu durum, arazi ediniminin bireysel PEK üzerindeki geçim kaynağı etkisini belirleme kabiliyetini azaltır ki bu da ÇSS5'in tanımlayıcı hedeflerinin bir parçasıdır (ve Türk hukuku kapsamında değildir): "...(b) yerinden edilmiş kişilerin geçim kaynaklarını ve yaşam standartlarını gerçek anlamda yerinden edilme öncesi seviyelere veya proje uygulamasının başlangıcından önceki seviyelere (hangisi daha yüksekse) yükseltme veya en azından

[3] Üretken varlıkların kaybının ölçeğinin yanı sıra kurumsal, teknik, kültürel, ekonomik ve diğer faktörlerdeki değişikliklerin dikkate alınması, ekonomik yerinden edilmenin öneminin belirlenmesinde önemli olabilir. Ancak genel uygulamada, bir hanenin veya işletmenin verimli arazisinin veya varlıklarının yüzde 10 veya daha fazlasının kaybı genellikle önemli kabul edilir. Ekonomik yerinden edilmeye yönelik planlama tedbirlerine ilişkin ek ayrıntılar ÇSS5, Ek 1, paragraf. 24-29.
[4] GDSD, ÇSS5 veya ÇSÇ hükümlerinin yerine geçmez ve Dünya Bankası, proje uygulaması boyunca bu gerekliliklerle tutarlılığı sağlamak için neyin gerekli olduğunu belirlemekten tek başına sorumlu olmaya devam eder.

eski haline getirme çabalarına yardımcı olmak." GDSD için gösterge niteliğinde bir taslak Ek-2'de verilmiştir.

Projenin tanımlanması sırasında yerinden edilmeyle sonuçlanan faaliyetler devam ediyorsa, bu faaliyetler GDSD yapılana ve/veya ÇSS5 gerekliliklerine uyulana kadar durdurulacaktır.

GDSD, arazi ediniminin ulusal mevzuatın ve ÇSS5'in amaç ve ilkelerine uygun olarak tamamlandığından emin olmak için Dünya Bankası'nın incelemesine ve onayına tabi olacaktır. ÇSYB, tüm arazi edinim çalışmalarının ölçeklendirilmesini ve boşlukların kapatılmasını, alt proje(ler)den kaynaklanan etkilerin azaltılmasını veya telafi edilmesini sağlayacaktır.

7. Danışma ve Bilgilendirme Düzenlemeleri

ÇSS5 uyarınca, ÇSYB ve ilgili belediyeler/kurumlar projeden etkilenen kişileri (PEK'ler) yeniden yerleşim süreci hakkında erken bir aşamada bilgilendirecek ve planlama sırasında görüşlerini dikkate alacaktır.

İstişareler, Proje için hazırlanan PKP doğrultusunda ilgili belediyeler/kurumlar ile koordineli olarak ÇSYB tarafından gerçekleştirilecektir. İstişarelerden önce, kayıpların ölçümü, ayrıntılı varlık değerlemesi, haklar ve özel hükümler, ödemelerin zamanlaması ve yer değiştirme programları dahil olmak üzere gerekli belgeler, dezavantajlı / hassas grupların veya bireylerin özel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak kamu duyuru panolarında, DSİ'nin Proje web sitesinde, ilgili belediyelerin / kurumların web sitelerinde, muhtarlıklarda vb. duyurulacaktır. İstişareler sırasında, belediyelerin / kurumların görevlendirilmiş personeli, endişelerine, sorularına ve şikayetlerine cevap verecek olan PEK'lere tanıtılacak ve arazi edinim süreci, haklar, başvurular ve şikâyet mekanizması hakkında bilgi verilecektir.

Bu YYÇ doğrultusunda hazırlanacak olan alt projeye özgü geçim kaynaklarını geri kazandırma planları, YYP'ler, GDSD'ler, Proje için hazırlanan PKP doğrultusunda alt projeye, olası etkilerine ve önerilen yeniden yerleşim önlemlerine ilişkin olarak yerinden edilmiş kişilere danışmak için alınan önlemlerin sonuçlarını özetleyecektir. YYP'ler ayrıca yerinden edilmiş kişilerle yapılan toplantıları (tarihler, yerler, katılımcı sayısı), bu toplantılar sırasında yerinden edilmiş kişiler tarafından ifade edilen yorumlar, sorular ve endişeler ile bunlara verilen yanıtları da içerecek şekilde özetleyecektir. ÇSYB, Dünya Bankası incelemesinden sonra taslak YYP'leri yerinden edilmiş kişilere (ve halka) açıklayacak ve yerinden edilmiş kişilerden önerilen planla ilgili yorumlarını isteyecektir. Gerektiğinde, taslak YYP'lere ek olarak, ÇSYB tarafından basitleştirilmiş bilgi formları da hazırlanacak ve açıklanacaktır. Nihai YYP'lerin açıklanması, alınan yorumların değerlendirilmesini ve Dünya Bankası'nın kabulünü takiben gerçekleşecektir. Hem taslak hem de nihai YYP'ler DSİ'nin Proje web sitesinde ve belediyelerin/kurumların web sitelerinde açıklanacaktır.

İstişare ve açıklama gereklilikleri DSİ ve belediyeler/kurumlar arasındaki ilgili protokollerde belirlenecektir. DSİ'nin arazi ediniminden sorumlu olması durumunda PKP gereklilikleri uygulanacaktır.

Geçim kaynakları restorasyon planları, GDSD'ler ve YYP'lerin hazırlanması sırasında elde edilen kişisel veriler 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa göre işlenecektir. Buna göre, GDSD'ler ve YYP'ler söz konusu Kanunu ihlal etmeyecek şekilde açıklanacaktır.

8. İzleme ve Değerlendirme

ÇŞB, uygulamanın izlenmesi için düzenlemeler yapacak ve arazi ediniminin durumu ve YYP'lerin uygulanması ile ilgili olarak Dünya Bankası'na altı aylık izleme raporları sunacaktır. Önemli etkileri olan projeler için, yetkili yeniden yerleşim izleme uzmanları uygulama ilerlemesini izleyecek ve gerekli düzeltici eylemler konusunda ÇŞİM'e tavsiyelerde bulunacak ve YYP'deki tüm etki azaltma önlemleri büyük ölçüde tamamlandığında bir uygulama incelemesi yapacaktır. Uygulama incelemesi, YYP ve ÇSS5 hedeflerine ulaşmada etki azaltma önlemlerinin etkinliğini değerlendirir ve henüz ulaşılmamış hedefleri karşılamak için düzeltici önlemler önerir.

DSİ, belediyelere/kurumlara DSİ ile belediyeler/kurumlar arasındaki ilgili protokoller uyarınca altı aylık yeniden yerleşim planı ilerleme raporları hazırlatacak ve ÇŞB'ye gönderecektir. ÇŞB bu altı aylık izleme raporlarını derleyecek ve altı ayda bir Dünya Bankası'na gönderecektir. Yeniden yerleşim planı ilerleme raporları için gösterge niteliğinde bir taslak Ek-3'te verilmiştir.

ÇSYB, sahalara düzenli denetim misyonları gerçekleştirecektir.

Altı ayda bir izlenecek ve raporlanacak göstergeler asgari olarak aşağıdaki Tablo 4'te verilmiştir. YYP'ler bunları kullanacaktır ancak alt projeye özgü göstergeler de ekleyebilirler.

Tablo 4. İzleme Göstergeleri

Göstergeler	Bilgi Kaynağı
Alıma konu olan toplam arsa sayısı (proje başına) - Kamu Arazileri - Özel Mülkiyete Ait Araziler - Onay ile satın alma - Adli olarak	Kamulaştırma kayıtları
Tazmin edilen etkilenen kişilerin toplam sayısı (proje başına) - Arazi sahipleri - Arazi kullanıcıları - Erkek/Kadın - Hassas gruplar	Kamulaştırma kayıtları ve tazminat ödeme kayıtları
Madde 10 hükümlerinin uygulandığı mahkeme duruşmalarının sayısı - Açık - Kapalı (kayıtlı)	Kamulaştırma kayıtları
Yapılan tazminat ödemeleri (proje başına) - Arazi sahipleri - Arazi kullanıcıları (sahipli/yetkisiz) - Hassas gruplar	Tazminat ödeme kayıtları
Arazi toplulaştırmasına tabi parsel sayısı (proje başına) - DSİ	Arazi toplulaştırma kayıtları
Arazi toplulaştırmasına itiraz eden etkilenen kişi sayısı (proje başına) - DSİ	Arazi toplulaştırma kayıtları
İstişareler (proje başına) - Arazi edinimi - Arazi toplulaştırması	Bölge/İl Müdürlüğü kayıtları
Bilgilendirilen etkilenen kişi sayısı (her ilde) - Erkek - Kadın	Bölge/İl Müdürlüğü kayıtları
• Arazi edinimi ve toplulaştırma ile ilgili yapılan şikayetlerin sayısı (proje başına)Open	DSİ şikayet kayıtları

Göstergeler	Bilgi Kaynağı
- Kapalı - Şikayetçi K/E - Konu - Zamanında kapatıldı	

9. Şikâyet Mekanizması

PKP'de tanımlanan Projenin şikâyet mekanizması (GM), yerinden edilmiş kişilerin arazi edinim süreci, tazminatın hesaplanması veya ödenmesi, yardım sağlanması veya diğer ilgili konularla ilgili şikayetleri gibi yeniden yerleşimle ilgili şikayetler için de kullanılacaktır. Buna ek olarak DSİ, belediyelerin/kurumların DSİ ile belediyeler/kurumlar arasındaki ilgili protokol uyarınca işlevsel bir ŞM kurmasını ve uygulamasını ve ŞM'ye yönlendirilen yeniden yerleşimle ilgili şikayetlerin, gündeme getirilen konuların tanımı ve inceleme sürecinin durumu veya sonucu da dahil olmak üzere kayıtlarını tutmasını sağlayacaktır. Belediyeler/Kurumlar bu kayıtları yeniden yerleşim planı ilerleme raporlarına (Ek-3) bir bölüm olarak ekleyecek ve altı ayda bir ÇSYB'ye gönderecektir.

Valiliğin arazi edinimi için DSİ'yi görevlendirmesi durumunda, arazi edinimi faaliyetleriyle ilgili şikayetler ayrı olarak tutulacaktır.

Ulusal Mevzuatta Yargıya Başvuru

ŞM, yerinden edilmiş kişilerin kendilerine sunulan yasal yollara başvurmalarını engellememektedir. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu, kamulaştırmaya tabi taşınmaz mal sahiplerinin, mahkeme tarafından kendilerine yapılan tebligat tarihinden itibaren otuz gün içinde kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası ve adli yargıda maddi hatalara karşı düzeltme davası açabileceğini belirtmektedir (taşınmaz malın sahibi/sahipleri tespit edilemediği için tebligat yapılamazsa, mahkeme tarafından gazetede yapılan ilan tarihi tebligat tarihi yerine geçer).

10. Bütçe

Fiziksel yer değiştirmelerde kamulaştırma masrafları uygulayıcı kuruluş tarafından, diğer işlem ve masraflar ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından karşılanır. DSİ tarafından sağlanabilecek katkılar (varsa) DSİ ile ilgili belediyeler/kurumlar arasında yapılacak protokollerde belirlenecektir. Proje bütçesi YYP'lerin, GDSD'lerin, GKRP'lerin uygulanması için kullanılmayacaktır. YYP'lere, GDSD'lere, GKRP'lere dahil edilecek tahmini bütçe kalemlerinin kapsamlı olmayan listesi şunlardır:

- Fiziksel yer değiştirmeler için
    - kamulaştırma maliyetleri (kamulaştırma tazminatı tam yenileme maliyetini karşılamak için yeterli olacaktır),
    - yeniden yerleştirme yardımı, vb.

- Ekonomik yer değiştirmeler için
    - Uygun bir alternatif yer belirleme maliyeti,
    - tesis, makine veya diğer ekipmanın nakil ve yeniden kurulum maliyeti ve
    - alternatif istihdam olanaklarının belirlenmesinde yardım.

Ek-1. Yeniden Yerleşim Planı / Arazi Toplulaştırma Raporlama Formatı için Gösterge Niteliğinde Ana Hatla

Yeniden Yerleşim Planı / Arazi Toplulaştırma Raporlama Formatı

1. GİRİŞ

- *Alt projenin yeri (il, ilçe, mahalle)*
- *Alt proje için gerekli arazinin büyüklüğü ve türü (özel/kamu) vb.*
- *Arazi üzerinde yetkisiz kullanıcıların varlığı*
- *Bu arazinin seçilme nedenleri*
- *Arazi üzerindeki diğer varlıklara (varsa) ve bunların mevcut durumuna (kullanım durumu vb.) ilişkin bilgiler*
- *İzlenecek arazi edinim sürecine ilişkin bilgiler*
- *Alt proje kapsamında toplulaştırılacak arazinin büyüklüğü ve türü (özel/kamu), arazi üzerinde izinsiz kullanıcıların olup olmadığı vb.*
- *Beklenen herhangi bir geçim kaynağı kaybı*
- *Alt proje tanımı: Projenin durumu ve aşamasına göre sulama tesisi ve arazi toplulaştırma faaliyetlerinin tanımlanması*
- *Alt projede arazi toplulaştırması için izlenecek yaklaşım hakkında bilgi*

2. KAMULAŞTIRMANIN POTANSİYEL ETKİLERİ VE ETKİLENEN KİŞİLER

- *Proje etkilerinin tanımı (geçici/kalıcı)*
- *Arazi ediniminde kullanılacak yöntem (kamuya veya kişiye ait olmasına bağlı olarak; daimî mülkiyet hakkı tesisi, irtifak hakkı tesisi, kiralama, tahsis, devir izni vb.)*
- *Seçilen arazinin mülkiyetinin kişilere ait olması durumunda, yasal hak sahiplerinin sayısı ve araziyi nasıl kullandıklarına ilişkin bilgiler*
- *Seçilen arazi üzerinde yapılar varsa, bu yapıları kullanan kişilerin kimler olduğu, projeden nasıl ve ne kadar süreyle etkilendikleri hakkında bilgi*
- *Seçilen arazinin tarım dışı bir kullanımı varsa (konaklama, tarımsal sanayi vb.), etkilenen kişilerin kimler olduğu, projeden nasıl ve ne kadar süreyle etkilendikleri hakkında bilgi*
- *Arazi kullanım durumuna bağlı olarak etkilenen kişilerin geçim kaynakları üzerinde etkiler olup olmadığı*
- *PEK'ler içinde hassas topluluklar var mı?*
- *Ulusal mevzuat ve ÇSS5 uyarınca tazminat için uyulması gereken uygun kriterler.*

3. ARAZİ TOPLULAŞTIRMASININ POTANSİYEL ETKİLERİ VE ETKİLENEN KİŞİLER

- *Arazi toplulaştırmasına tabi yerleşimlerin tanımı ve PEK'lerin ve yerel halkın profile*
- *Toplulaştırma ve sulama modernizasyonu ile ilgili her türlü etkinin tanımı (geçici, kalıcı)*
- *Arazi kullanımına ilişkin bilgiler (arazi sahibi veya kiracı var mı, kaç kayıtlı su kullanıcısı var, kaç kayıtlı olmayan su kullanıcısı var, arazi toplulaştırmasına tabi kadın sayısı vb.)*
- *Yerel halkın arazi toplulaştırmasına yönelik algıları*
- *Projeden etkilenen kişiler arasında hassas grupların varlığı*
- *Kategorilerinin tanımlanması*
- *Varsa, bu belirli gruplar üzerindeki etkiler.*

4. TEMEL HAT

Arazi edinimi ve/veya arazi toplulaştırmasından etkilenen kişiler için mevcut durumu bildirmek üzere yapılan anketlerden elde edilen metodoloji ve bulguların sunumu. Anketler Dünya Bankası gereklilikleri doğrultusunda yapılacaktır.

5. YASAL ÇERÇEVE

(Yeniden Yerleşim Çerçevesinde açıklanan yasal çerçeve kamulaştırma ve arazi toplulaştırması ile aynı olabilir. Alt projelerin değişen arazi gereksinimleri nedeniyle yasal çerçeve daha kısa veya daha uzun olabilir).

- *Ulusal mevzuat hakkında kısa bilgi (sadece proje için geçerli olan kanunlar/yönetmelikler)*
- Banka Politikaları ve ÇSS5'in özeti ve farklılıklar için boşluk doldurma önlemleri

6. UYGULAMA, TAZMINAT VE DIĞER YARDIMLAR

Arazi edinim sürecinin özeti; DSİ'nin yasal sorumlulukları, arazinin nasıl ve hangi sürede edinileceği, kimlere ve ne tür taşınmazlar için tazminat ödeneceği, proje uygulama sürecinde sağlanacak diğer yardım/destek hakkında bilgi (etkilenmeleri halinde geçim kaynaklarının restorasyonu için ek önlemler alınıp alınmayacağı)

Arazi toplulaştırma sürecinin özeti; DSİ'nin yasal sorumlulukları, Arazi Toplulaştırmasının nasıl ve hangi dönemde yapılacağı, Arazi Toplulaştırmasından kaynaklanması beklenen etkiler için etki azaltıcı önlemler, proje uygulama sürecinde sağlanacak diğer yardım/destek hakkında bilgi (geçim kaynaklarının etkilenmesi durumunda gelir restorasyonu için ek önlemler alınıp alınmayacağı)

7. DANIŞMANLIK VE KATILIM

Arazi edinimi veya arazi toplulaştırmasına konu olan arazinin sahipleri ve kullanıcıları ile yapılacak istişarelerin özeti, istişareden sorumlu kişilerin kimler olduğu, projeden etkilenen kişileri bilgilendirmek için kullanılacak kanallar ve araçlar, varsa hassas toplulukların istişare sürecine nasıl dahil edileceği. Arazi toplulaştırma süreçleri için, süreci kabul etmeyen mal sahipleri olup olmadığını açıklayın.

8. ŞİKAYET/TALEP SİSTEMİ

Proje kapsamında kurulacak şikâyet/talep sisteminin nasıl işleyeceği ve projenin hangi aşamalarında, sorumlu tarafların kimler olacağı, kullanılacak araç ve yöntemler.

9. İZLEME VE RAPORLAMA

Uygulanacak YYP'nin izlenmesinin nasıl ve ne sıklıkta yapılacağı, izleme faaliyetinin nasıl ve ne sıklıkta raporlanacağı.

10. ZAMAN ÇIZELGESI VE BÜTÇE

Arazi edinim çalışmaları için öngörülen tahmini bütçe ve iş planı.

Ek-2. Geriye Dönük Sosyal Denetim Taslağı

GERİYE DÖNÜK SOSYAL DENETİM (GDSD)

1. Proje Arkaplanı (0,5 sayfa)

a) *Proje Değerlendirme Dokümanından (PDD) uygun haritalarla desteklenen ve bileşenlerin tanımlanmasını içeren* **Özet Proje Tanımı** *(ayrıntılar için PDD'ye bağlantı verilebilir). Odak noktası ana proje değil, GGSD'ye konu olan alt proje olmalıdır.*

b) *Etkilenen varlıkların tüm kategorileri için arazi ölçeğinin ve etkilenen kişi sayısının tanımı da dahil olmak üzere, fiziksel yerinden edilme veya arazi ediniminin gerçekleştiği durumlarda* **Araziyi Kullanacak Bileşenlerin Tanımlanması**. *Kaynak kullanımı veya erişimi üzerindeki projeyle ilgili her türlü kısıtlamanın tanımı.*

2. Geriye Dönük Sosyal Denetim Hakkında (GDSD) (0,5 -1 sayfa, *detaylar eklerde sağlanacaktır.*)

a) **GDSD neden gereklidir.**

b) *GDSD'de özellikle dikkat edilmesi gerektiğinden, ÇSS5 gerekliliklerinin karşılanmasıyla ilgili olarak Ülke Sistemlerinin* **Boşluk Analizine ve Belirlenen Boşluk Doldurma Önlemlerine** *atıfta bulunulması.*[5]

c) **Kullanılan GDSD Metodolojisinin Açıklaması.**

3. Gerçekleştirilen Arazi Edinimi ve Prosedürlerdeki Boşluklar (3-5 sayfa)

a) *Uygunluk için son tarih de dahil olmak üzere, tazminat için arazi ediniminde ve sağlanan diğer tüm yardım şekillerinde* **Uygulanan Uygunluk Kriterlerinin Açıklaması**.

b) **Uygulanan Arazi ve Varlık Değerleme Prosedürlerinin** *ve takip edilen tazminat standartlarının tanımı.*

c) *Arazi edinim süreci ile bağlantılı olarak izlenen* **Danışma ve Bilgilendirme Düzenlemeleri**.

d) **Etkilenen Kişiler için Mevcut Şikayet Mekanizmasının Açıklaması.**

e) **Uygulanan Prosedürlerde, Süreçte ve Sonuçlarda Edinim, Yerinden Edilme ve Tazminat Konusunda Ulusal Hukuk ve ÇSS5 Karşısındaki Boşlukların Tanımlanması.**

4. Uygunluk Kriterleri ve Tazminatlardaki Boşluklar

a) *Etkilenen parsellere ilişkin bilgiler (parsellerin kullanım durumu, belirlenen resmi/gayri resmi kullanıcılar, arazi sahipleri, hissedarlar, hassasiyet durumları, parsel üzerinde belirlenen varlıklar, toplam parsel alanı/etkilenen parsel alanı yüzdesi, her bir parsel için ödenen tazminat) dahil olmak üzere boşluk analizine (bkz. dipnot 5) atıfta bulunarak tüm* **Etkilenen Parsellerin Listesi.**

[5] Belirlenen boşluklar aşağıdakileri içermektedir: (i) geçim kaynaklarının restorasyonu için herhangi bir hüküm bulunmamaktadır; (ii) tapu sahibi olmayanlar, kamu arazisi kullanıcıları, gecekonducular ve geleneksel mal sahipleri de dahil olmak üzere Projeden Etkilenen Halklar (PEK'ler) veya yoksul ve hassas durumdaki kişiler, toplum katılımı, toplumsal cinsiyet etkileri ve şikayet mekanizmaları (ŞM'ler) için özel hükümler bulunmamaktadır; (iii) Türk hukuku piyasa değerinden amortismanı düştüğü ve tescil ve devir vergilerini hariç tuttuğu için tazminat, ikame maliyeti ile tam olarak uyumlu değildir; (iv) Türk hukuku ortak mülkiyet kaynakları için tazminatı kapsamamaktadır; (v) yeniden yerleşim planının uygulanması sırasında sürekli istişare ve ŞM kurulması için hüküm yoktur (Türkiye. Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Çerçevesi ile ülke yasalarının karşılaştırılması)

b) Tablo XX: Arazi edinimine konu olan parsel ve PEK sayısı *(bu tablo şablon olarak verilmiştir ve yukarıda madde 4.a'da sağlanan rehberlik doğrultusunda proje kapsamına göre uyarlanabilir)*

Bileşen	Kalıcı		Geçici				Gayri resmi kullanıcılar (varsa)		TOPLAM	
	Satın Alınan		İrtifak hakkı Kurulan		Kiralanan					
	# parsel	# PEK	# parsel	# PEK	# parsel	# PEK	# parsel	# PEK	# parsel	# PEK
Bileşen X										
Bileşen Y										
Bileşen Z										
TOPLAM										

c) PEK'lere Ödenen Tazminatların Listesi

d) PEK Tespitindeki ve Ödenen Tazminattaki Eksikliklerin Birleştirilmiş Listesi ve Sunulan Tüm Şikayetlerin Listesi.

5. Sonuç

a) Belirlenen Boşlukları Gidermek için Zamana Bağlı Etki Azaltma Planı. (1-2 sayfa)

Ekler

Ek-3. Yeniden Yerleşim Planı İlerleme Raporu Formatı

Yeniden Yerleşim Planı İlerleme Raporu

[Raporun kapağında hazırlanma tarihi ve raporlama dönemi (ay) ila (ay) 20XX olarak yer alacaktır.]

1 – Alt Proje Tanımı

(Bu bölüm, tasarımda bir değişiklik olmadığı sürece raporlarda nispeten değişmeden kalır.)

Aşağıdakiler de dahil olmak üzere alt projenin kısa tanımı/genel görünümü: diğer kaynaklar tarafından finanse edilen ilgili tesisler de dahil olmak üzere projenin işlevselliği ve başarısı için gereken tüm ilgili tesisler; temel bileşenler, raporlar, arazi erişim gereksinimlerini değiştirebilecek tasarım değişikliklerini veya varyasyonlarını güncellemelidir.

2 – Uygulama Özeti

Arazi edinimi ve/veya yeniden yerleşim konusunda bugüne kadar üstlenilen tüm görev ve faaliyetlerin bir özeti sunulmalıdır. Arazi için müzakereler, mahkeme davaları, tazminat ödemeleri, toplum katılımı, yer seçimi, fiziksel yer değiştirme, geçim kaynaklarının restorasyon planı ve şikayetler gibi konulardaki ilerleme açıklanmalıdır.

3 – Acil Sorunlar ve Öneriler

Bu bölüm kilit sorunları tanımlamalı ve çözüm/çözümsüzlük durumunu rapor etmelidir.

4 –Önceki Önerilerin Takibi

Bu bölüm, önceki dönemden herhangi bir takip gerekliliği olmayacağı için ilk rapor için mevcut olmayacaktır. İkinci rapordan itibaren bu bölüm, bir önceki raporda gündeme getirilen kilit konular ve bunları hafifletmek için alınan önlemler hakkında bilgi verecektir. Çözülmemiş herhangi bir sorun yine bu bölümde belirtilecektir.

5 – Sonuç

Bu bölümde YYP uygulamasının genel ilerlemesi değerlendirilecek ve tavsiyeler doğrultusunda gelecekteki aktiviteler tartışılacaktır.

6- Yeniden Yerleşim Planının Uygulanması İçin Özet Tablolar

YYP'de belirtilen izleme göstergelerine uygun olarak, bu bölümde YYP uygulamasına ilişkin hem döneme özgü hem de birikmiş bilgiler çeşitli tablolar aracılığıyla sunulacaktır. Tablolar, sunulan bilginin içeriğine bağlı olarak bir Excel çalışma sayfasında ayrı olarak veya doğrudan bu bölüm altında sunulabilir. Tablolar, edinilen toplam arazi alanını, etkilenen kişi sayısını (cinsiyete ve hassasiyet durumuna göre ayrıştırılmış olarak), etkilenen hane sayısını, hak sahipliği kategorisini, arazi edinim sürecinin durumunu, tazminatın ödenme durumunu vb. içerecektir.